

OPETUSMINISTERIÖ
Undervisningsministeriet

KOULUTUKSEN KEHITTÄMINEN
YLIOPISTOT JA AMMATTIKORKEAKOULUT

Tulos- ja tavoiteneuvotteluja taustoittava seminaari, Helsinki 7.3.2008
Johtaja Hannu Sirén

LÄHTÖKOHTA

- Korkeakoulutus rakentuu duaalimallin pohjalle, jossa yliopistoilla ja ammattikorkeakouluilla on omat tutkintosisällöt, -nimikkeet ja -rakenteet.

TUTKINTOJEN JA OPINTOPROSESSIEN KEHITTÄMISEEN TULLEET PAINEET

- Hallitusohjelma ja kehittämissuunnitelma
- Poliittikaohjelmat ja muut valtion strategia-asiakirjat
- Kansainvälinen yhteistyö
- Opetuksen laadun ja vaikuttavuuden kehittäminen
- Opintoprosessien tehottomuus
- Työelämästä tulevat osaamistarpeet
- Rakenteellinen kehittäminen
 - korkeakoulujen profiilit ja tehtäväjako
- Alueiden kehittämisstrategiat

KOULUTUKSEN JA OPETUKSEN KEHITTÄMISPROSESSIT JA NIIDEN ORGANISOINTI

1) Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen tutkintorakenteet on uudistettu eurooppalaisten korkeakoulutuslinjausten mukaisesti

- "Poikkeavat ratkaisut": yliopistoissa opinto-oikeus pääsääntöisesti maisteriopintoihin saakka, ammattikorkeakouluissa 1. syklin tutkinto 3,5-4-vuotinen, 2. syklin tutkintoihin työkokemus vaatimus
- Yliopistojen W5W-tukihankkeella edistetään opintojen kulkua (HOPS, opintojen ohjaus, mitoitus, ydinainesanalyysi jne.), valtakunnalliset alakohtaiset koordinaatioryhmät, opetussuunnitelmien uudistaminen, muut opetuksen kehittämisen hankkeet
- Toteutettu ammattikorkeakoulujen osallistuminen eurooppalaiseen korkeakoulutusalueeseen –projekti (siirtyminen opintopisteisiin, tutkintotodistuksen liitteen käyttöönotto, opetussuunnitelmatyön tukeminen, koulutusohjelmakohtaisten osaamistavoitteiden määrittely)
- Maisteriohjelmat ja ylemmät amk-tutkinnot sopimusneuvotteluissa
- Ylempien amk-tutkintojen kehittämisverkosto
- Monimuotoiset alakohtaiset selvitykset

Koulutuksen ja opetuksen kehittämisprosessit ja niiden organisointi...

2) Koulutusala-kohtainen yhteistyö

Yliopistot:

- Dekaanikokoukset
- Yliopistojen ala- ja aihekohtaiset verkostot, OPM:n rahoituksella merkittävä rooli
- OPM:n hankerahoituksella toteutetut kehittämishankkeet

Ammattikorkeakoulut:

- ARENE:n alakohtaiset kehittämisryhmät - rooli myös koulutusohjelmarakenteen kehittämisessä
- OPM:n hankerahoituksella toteutetut kehittämishankkeet (esim. insinöörikoulutuksen kehittäminen)

Koulutuksen ja opetuksen kehittämisprosessit ja niiden organisointi...

3) Muu opetuksen kehittäminen

Yliopistot:

- Opintoasiainhallintoon liittyvä yhteistyö
- Tuettu opetuksen kehittämishankkeita hankerahoituksella
- Tuettu opettajien pedagogista ja ohjauskoulutusta
- Tuettu virtuaaliopetusta

Ammattikorkeakoulut:

- Kaikkien ammattikorkeakoulujen kehittämis- ja yhteistyöverkostot
 - Sovittu tavoitesopimuskausiksi
 - Suunnata korkeakoulupolitiikan kannalta keskeisiin kehittämiskohteisiin
 - yhdistetty amk:n osaamis- ja kehittämisresursseja

Koulutuksen ja opetuksen kehittämisprosessit ja niiden organisointi...

- Tuettu virtuaaliopetusta
- Toteutettu lisäksi runsaasti opetuksen kehittämishankkeita OPM:n tavoiteneuvotteluissa osoittamalla hankerahoituksella

Sektoreiden välinen yhteistyö:

- Maakuntakorkeakoulutyypiset hankkeet

Havainnot yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen koulutuksen kehittämishankkeista:

- Hankkeita rahoitettu runsaasti – osa hankkeista pieniä, sisäisiä kehittämishankkeita - OPM:llä on ollut tätä kautta rooli sisäisen kehittämisen prioriteetteihin
- Kehittämiseen liittynyt jatkon kannalta hankalia lisärakenteita esim. korkeakouluun palkattu erillinen vetäjä tai koordinaattori
- Pysyviä toimintoja tai verkostoja rahoitetaan hankerahoituksella
- Myös muilla rahoituslähteillä esim. ESR rahoitettu runsaasti koulutuksen kehittämishankkeita
- Korkeakoulujen rooli täydennyskoulutusmarkkinoilla selkiytymätön
- Ratkaisematta, miten opetuksen kehittämishankkeiden tulokset siirtyvät osaksi korkeakoulujen normaalia toimintaa

4) Opetusministeriön asettamat selvitysmiehet ja työryhmät

- Viime vuosina asetettu runsaasti selvitysmiehiä ja työryhmiä
- Työryhmien ehdotukset eivät useinkaan toteutuneet sellaisenaan
- Luoneet odotuksia merkittävästä lisärahoituksesta

5) Kansainvälinen yhteistyö

- Bolognan-prosessi
- Tuning-hankkeet
- Kaksois- ja yhteistutkinnot
- Korkeakoulujen omat hankkeet

6) Arviointitoiminta ja laadunvarmistusjärjestelmät

- KKA, kehittävä arviointi ja auditointi
- Viime vuosina alakohtaisia teema-arviointeja tehty aiempaa vähemmän
- Eurooppalainen yhteistyö arvioinnin kehittämisessä
- Korkeakoulujen omat kansainväliset arvioinnit

KORKEAKOULULAITOKSEN UUDISTAMISEN VAIKUTUKSIA KOULUTUKSEN JA OPETUKSEN KEHITTÄMISEEN

Korkeakouluissa:

- Autonomian vahvistaminen; sisäinen kehittäminen korkeakoulujen omalla rahoituksella
- Korkeakoulujen rakenteellinen kehittäminen
- Hallinnon ja sisäisten toimintarakenteiden uudistaminen
- Voimavarojen suuntaaminen rakenteista opetuksen ja tutkimuksen laadun kohottamiseen
- Vuorovaikutuksen vahvistaminen työelämän kanssa
- Palautejärjestelmät; opiskelijat ja työelämä

Korkeakoululaitoksen uudistamisen vaikutuksia koulutuksen ja opetuksen kehittämiseen...

Ministeriön toiminnassa:

- Korkeakoulujen perusrahoituksen riittävyden turvaaminen
- Rahoitusjärjestelmän kehittämisellä kannustimia koulutuksen ja opetuksen sekä opintoprosessien laadun kehittämiseen
- Ohjauksessa huomiota kiinnitetään kehittämiskohteisiin
- Tarvitaanko hankerahoitusta muuhun kuin korkeakoulupolitiikasta lähteviin hankkeisiin?
- Korkeakoulun omista näkökohdista lähtevät hankkeet korkeakoulun omalle rahoitusvastuulle
- Hankerahoitusta osoitetaan määrävuosiksi, ei pysyvää rahoitusta
- Korkeakoulutuksen tilaa kuvaavat indikaattorit

Korkeakoululaitoksen uudistamisen vaikutuksia koulutuksen ja opetuksen kehittämiseen...

- ESR-rahoitus muuttunut alkaneella ohjelmakaudella; OPM:llä aiempaa vahvempi ohjausote
- Valtakunnallisilla kehittämisohjelmilla tuetaan koulutuspoliittisesti keskeisiä tehtäväalueita: opintojen sujuvuuden, tutkintojen loppuunsaattamisen, työllistyvyyden ja työllistymisen edistämistä korkeakouluissa
- Korkeakouluilla aikaisempaa paremmat mahdollisuudet hyödyntää ESR-rahoitusta koulutuksen ja opintoprosessien kehittämisessä
- OPM informoi ammattikorkeakouluja ja yliopistoja määrärahojen hakuun liittyvällä kirjeellä ennen seuraavan hakukierroksen alkua huhtikuussa

Korkeakoululaitoksen uudistamisen vaikutuksia koulutuksen ja opetuksen kehittämiseen...

Ajatuksia organisoinnista tulevaisuudessa:

- Yliopistoilla ja ammattikorkeakouluilla on jatkossa suurempi rooli ja vastuu yhteistyörakenteista
- Vakiinnutetaan korkeakoulusektoreiden alakohtaisia yhteistyörakenteita yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen rehtorien neuvostojen johdolla
- Koulutuksen sisällöllistä kehittämistyötä voidaan edelleen tehdä verkostoissa – verkostojen työ on niissä mukana olevien korkeakoulujen normaalia toimintaa ja rahoitusvastuuta
- Opetusministeriön tuki kohdentuu korkeakoulupolitiikan painopisteisiin